

transparența ei, este continuu prezentă *sugestia reinventării limbajului și a gramaticii*.

Venit spre teatru dinspre științele exacte, Adrian Mihalache vede prin periscopul disciplinelor (sale) formative rostul și configurația perimetrului de care s-a apropiat scriind și vorbește, astfel, „cu distanță”, despre unicitatea artei teatrale, definind-o drept „*singurul lucru care nu poate fi virtualizat*” – într-o lume cuprinsă până la banalizare de tehnicitățile virtualizării (tot mai răspândită, tot mai ieftină). Ajuns la comentariu după o îndelungată (se susține) exersare a posturii de *simplu (?) spectator*, Adrian Mihalache are „în bagaje” o prețioasă colecție de întrebări genuine privitoare la energiile scenei (de natură metafizică), dar și privind lucruri „mai de toată ziua” cum sunt criteriile critice, sau impactul judecății de valoare asupra creatorilor de spectacol, ori al publicului. Zona teoriilor despre teatru este o suită de întrebări în mers, la momentul cărții acesteia. Formularea teoretică de care autorul s-ar putea declara sigur, pe care și-ar putea-o asuma, nu poate fi încă decelată, doar surprinsă ici-colo în pagini, mereu „ocrotită” de alăturarea unei interogații. Dincolo de acest joc, în principal cu sine însuși, al criticului, *teoria e o tentație* pentru Adrian Mihalache, poate în plus *o posibilitate de avans personal*. *Teoria e un vector în intersecția tentațiilor* de care este vizitat autorul, azi, intersecție cu: *dialoguri metateatrale, actrițe, critici, regizori, dramaturgi, criterii, energii, dileme...* O controversă a cărei didactică își pare deocamdată suficientă sieși (ca în crochiul piesei „prinse” undeva în cuprinsul cărții). Nu m-ar mira deloc să află că autorul nostru are, deja, în manuscris cartea despre *noile reguli de joc* care semnalizează în subtextul celei de certă condiție stilistică, tocmai publicate.

* Adrian Mihalache – *Verva Thaliei*, Editura Fundației Culturale „IDEEA EUROPEANĂ”, Colecția: Biblioteca Ideea Europeană–Teatru, 2004.

Mircea MORARIU

*Poate o salvează televiziunea**

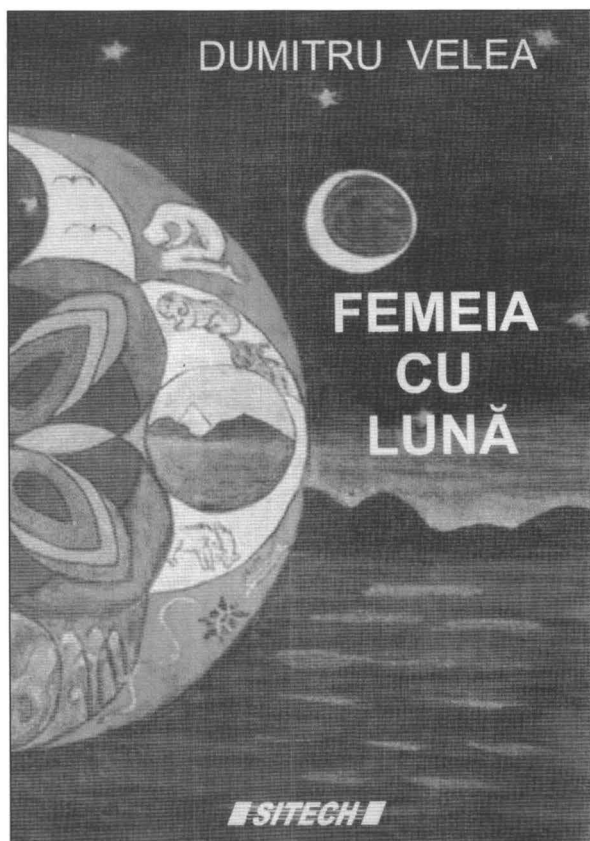
Dramaturgul petroșenean Dumitru Velea își autodefinește piesa *Femeia cu Lună (Lunatica)*

Apărută în 2004 la Editura Sitech din Craiova drept psihodramă onirică, iar pentru a-i sublinia genul proxim îi alege drept moto cuvintele lui Goethe „în întineric sunt misterele acasă”. Acțiunea piesei se petrece într-unul „din multiplele stabilimente de protecție a femeilor, construite stratificat, îndeobște sub poalele munților”, stabilimente ce au apărut ca urmare a faptului că în fiecare noapte se comit „tipice crime atipice”, iar asasinul rămâne nedibuit, în pofida faptului că o cohortă de polițiști și Departamente de Criminalistică și Psihiatrie sunt în alertă maximă. Dar, așa după cum reflectează unul dintre multele personaje bizare ce populează piesa „câte lucruri nu se întâmplă fără să le vedem rădăcinile?” și asta fiindcă „ceea ce numim noi viață sunt numai efectele, cauzele se pierd undeva în trecut... poate și în viitor”. De la fiecare victimă rămâne câte o enigmatică cutie neagră cu un mesaj greu de deslușit, iar tenacele doctor Carl și un profiler caută

să descopere *povestea*, adică antecedentele criminalului și ale victimelor de natură să evidențieze cauza și să permită înlăturarea întunericului. Faptele se consumă, firește, undeva la granița dintre vis și realitate, oniricului revenindu-i partea leului, căci poarta viselor înseamnă calea de acces către miezul *poveștii*, dar și pentru că „lumea viselor este făcută să ilustreze pe cea din somn, cu frustrările și mizeriile ei”. Ceva mai târziu, în ultima secvență a piesei intitulată chiar *Finalul „poveștii”*, vom afla că *Femeia cu Lună* va reuși să iasă „din lumea durerii și a derutei” explicând mizeriile și frustrările vieții, identificând în fratele ei, venit să o vizitez, la Stabiliment pe cel care, odinioară, în copilărire a violat-o.

Desfășurarea piesei lui Dumitru Velea e șerpuitoare, înșelătoare, chiar încâlcită, îndatorată unui livresc explicit (C.G. Jung – *Psihologie și alchimie*) ca și unor referințe cinematografice de larg consens și lesne identificabile pentru prizonierii televizorului – serialele *Twin Peaks*, *Dosarele X* și *Profiler – psihologia crimei*. Frazele dinadins incifrate sunt supralicitate, tâlcurile par căutate și exprimate în exces, existând oricând riscul ca acțiunea și sensul să se brânzească. Nu știu ce șanse scenice are *Femeia cu Lună*. Poate că dacă verbozitatea excesivă ar fi sacrificată în favoarea păstrării și clarificării esențelor, piesa ar putea oferi suportul viabil pentru un *teleplay*. Rămâne să o salveze Televiziunea, dar asta cu condiția ca teatrul să fie salvat de o instituție care se pare că nu-l prea are la inimă.

* Dumitru Velea – *Femeia cu Lună*, Editura Sitech, Craiova, 2004.

Carte cu actori*

Am primit și citit cu o oarecare întârziere (mă rog, „Binefacerile” endemice ale lamentabilului nostru sistem de difuzare a cărții) volumul lui Ion Moldovan *Câte vieți ai tu, actorule?*, apărut în 2003 la Editura *Bunavestire* din Blaj, în care sunt reunite douăsprezece interviuri cu tot atâția actori români. Pasiunea pentru teatru a lui Ion Moldovan e evidentă, iar, cum lesne se poate înțelege, deoarece autorul nu are privilegiul de a locui într-un oraș ori într-un județ în care există o